

Bruxelles, 22. rujna 2025.
(OR. en)

Međuinstitucijski predmet:
2023/0008(COD)

9858/25
ADD 1 REV 1

SOC 363
STATIS 46
CODEC 750

NACRT OBRAZLOŽENJA VIJEĆA

Predmet: Stajalište Vijeća u prvom čitanju s ciljem donošenja UREDBE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o europskoj statistici o stanovništvu i stanovima, izmjeni Uredbe (EZ) br. 862/2007 i stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 763/2008 i (EU) br. 1260/2013
– nacrt obrazloženja Vijeća

I. UVOD

1. Komisija je 20. siječnja 2023. podnijela Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o europskoj statistici o stanovništvu i stanovima, izmjeni Uredbe (EZ) br. 862/2007 i stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 763/2008 i (EU) br. 1260/2013¹.
2. Cilj je tog prijedloga uspostaviti usklađeni okvir za europsku statistiku o stanovništvu i stanovima integriranjem postojeće statistike o demografiji, migracijama i popisima stanovništva. Njime se nastoje poboljšati usporedivost, pravodobnost i relevantnost podataka u svim državama članicama radi potpore politikama EU-a povezanima s demografskim promjenama, socijalnom kohezijom i održivim razvojem.

¹ ST 5588/23.

3. Prijedlog je razmotren na brojnim sastancima Radne skupine za statistiku.
4. Odbor stalnih predstavnika (dio I.) 21. lipnja 2023. odobrio je pregovarački mandat i na temelju toga pozvao predsjedništvo da započne pregovore s Europskim parlamentom s ciljem postizanja dogovora u prvom čitanju.
5. Odbor stalnih predstavnika odobrio je revidirani mandat² 6. ožujka 2024., a 7. svibnja 2025. dao je smjernice o daljnjim koracima³ u pregovorima s Parlamentom.
6. Europski parlament donio je svoje izvješće na sastanku Odbora za zapošljavanje i socijalna pitanja (Odbor EMPL) 2. listopada 2023., a potvrdio ga je na plenarnoj sjednici 18. listopada 2023. Parlament je 24. travnja 2024. donio stajalište u prvom čitanju neposredno prije zaključenja devetog parlamentarnog saziva Europskog parlamenta.
7. Pregovori s Parlamentom započeli su u studenome 2023., tijekom španjolskog predsjedanja, a nastavili su se tijekom belgijskog i poljskog predsjedanja. Pregovori su od sredine ožujka 2024. do kraja 2024. bili prekinuti, u početku zbog promjene parlamentarnog saziva Europskog parlamenta, a zatim zbog radnog opterećenja povezanog s imenovanjem nove Komisije.
8. Na petom trijalogu, održanom 12. svibnja 2025., pregovarački timovi Vijeća i Parlamenta postigli su privremeni dogovor.
9. Odbor stalnih predstavnika (dio I.) 28. svibnja 2025. analizirao je konačni kompromisni tekst s ciljem postizanja dogovora i potvrdio ga⁴.

² ST 7138/1/24 REV 1.

³ ST 8117/25.

⁴ ST 9153/25.

10. Odbor EMPL Europskog parlamenta 5. lipnja 2025. potvrdio je politički dogovor te je predsjednica Odbora EMPL 6. lipnja 2025. poslala pismo predsjedniku Odbora stalnih predstavnika u kojem potvrđuje da će Parlament, ako Vijeće odobri Uredbu u prvom čitanju, nakon pravno-jezične redakture, odobriti stajalište Vijeća u drugom čitanju.

II. ELEMENTI PRIVREMENOG DOGOVORA

11. Europski parlament i Vijeće vodili su pregovore s ciljem da se na osnovi stajališta Vijeća u prvom čitanju postigne dogovor koji bi Parlament mogao odobriti bez amandmana u drugom čitanju. Tekst stajališta Vijeća u prvom čitanju u potpunosti odražava kompromis dvaju suzakonodavaca, postignut uz pomoć Europske komisije.

Osnova stanovništva

12. Osnova stanovništva bila je jedan od politički i tehnički najosjetljivijih elemenata prijedloga. Konačni kompromis uključuje obvezu primjene metoda procjene samo na ukupnu populaciju na nacionalnoj razini. Ta se obveza posebno primjenjuje na tri statističke teme: „osnovne značajke osobe”, „socioekonomske značajke osobe” i „stanje kućanstva osobe”. Osim toga, države članice mogu upotrebljavati posebnu kategoriju prilagodbe ako su dostupne dodatne procjene. Taj dopunski, ali dobrovoljan alat za prilagodbu omogućuje državama članicama da procijene ukupan broj stanovnika uzimajući u obzir nedostatak podataka. Ako se upotrebljava ta kategorija prilagodbe, države članice dužne su objasniti svoju metodologiju i obrazložiti njezinu primjenu u popratnim izvješćima o kvaliteti.

13. Kad je riječ o podacima o broju stanovnika za potrebe glasovanja kvalificiranom većinom, Eurostat će do 30. rujna svake godine Vijeću dostaviti ukupan broj stanovnika svake države članice na temelju podataka koje dostave države članice kako je navedeno u Prilogu Uredbi. Države članice mogu revidirati svoje podatke do 1. rujna svake godine.

Teško dostupne skupine stanovništva

14. Privremenim dogovorom uvodi se definicija teško dostupnih skupina stanovništva, što se odnosi na postojeće prepreke potpunom i reprezentativnom uključivanju određenih pojedinaca u statističke podatke ili njihovoj identifikaciji u statističkim podacima. Taj je pojam uključen u uvodne izjave i operativni dio s namjerom ulaganja većih napora u poboljšanje statističkog obuhvata tih skupina stanovništva.
15. Kako bi se podupro bolji obuhvat, kompromisni tekst sadržava odredbe za pilot-studije i studije izvedivosti usmjerene na procjenu dostupnosti podataka o skupinama kao što su osobe koje borave u ustanovama, beskućnici i osobe s invaliditetom. U tim će se studijama istražiti odgovarajuće metodologije, uz poštovanje standarda zaštite podataka i uzimanje u obzir nacionalnih sposobnosti.

Odstupanja

16. Ako primjena Uredbe ili njezinih delegiranih ili provedbenih akata iziskuje znatne prilagodbe nacionalnih statističkih sustava, države članice mogu zatražiti odstupanje tijekom početnog razdoblja od najviše tri godine, uz mogućnost jednokratnog produljenja za najviše tri godine, pod uvjetom da se dostavi dostatno obrazloženje.

Zaštitne mjere

17. Privremenim dogovorom uvode se kvalitativne zaštitne mjere prilagođene posebnostima europske statistike o stanovništvu i stanovima. Tim se zaštitnim mjerama osigurava da neće biti nepotrebnih preklapanja između podataka prikupljenih na temelju Uredbe o europskoj statistici o stanovništvu i stanovima i podataka prikupljenih za potrebe Uredbe o integriranim europskim društvenim statistikama⁵. Nadalje, kompromisnim tekstom isključuje se prikupljanje podataka koji se po svojoj prirodi mogu dobiti samo izravno od pojedinaca putem istraživanja.
18. Kako bi se olakšala provedba, preliminarnim dogovorom utvrđuje se opće pravilo da se provedbeni akti moraju donijeti najmanje 18 mjeseci prije početka relevantnog referentnog razdoblja. Primjenjuju se dvije iznimke: provedbeni akti za prva referentna vremena donijet će se najkasnije 12 mjeseci prije prvih referentnih vremena, dok se provedbeni akti koji se odnose na podatke iz popisa stanovništva donose najmanje 24 mjeseca prije referentnog datuma.

Ad hoc prikupljanje podataka

19. Preliminarnim dogovorom uspostavlja se strukturirani mehanizam za dodatno prikupljanje podataka. To prikupljanje, namijenjeno rješavanju neočekivanih kratkoročnih statističkih zahtjeva ili statističkih zahtjeva povezanih s krizom, uspostavlja se delegiranim i provedbenim aktima dodanima u članak 5.
20. Kako bi se osigurala proporcionalnost i izbjegli poremećaji u tekućem statističkom radu, primjenjuju se sljedeća ograničenja: a) svako privremeno prikupljanje podataka može trajati najviše tri godine, b) obvezan je razmak od najmanje dvije godine između dva uzastopna prikupljanja i c) privremeno prikupljanje podataka ne može se preklapati s referentnim razdobljima u kojima se provodi popis stanovništva.

Prilog

21. U Prilogu se navode statistički zahtjevi, periodičnost, teritorijalne raščlambe i rokovi za dostavu kojima se osiguravaju izvedivost i visoka kvaliteta podataka.

⁵ [Uredba \(EU\) 2019/1700 o uspostavi zajedničkog okvira za europske statistike o osobama i kućanstvima koje se temelje na podacima o pojedincima prikupljenima na uzorcima](#)

22. Procijenjeno je da šestomjesečna periodičnost i godišnji podaci o socioekonomskim značajkama nemaju statističku vrijednost koja bi opravdala opterećenje nacionalnih statističkih sustava te su stoga izbrisani.
23. Kompromisnim tekstom potvrđuje se da će se podaci o energetske značajkama zgrada preuzimati isključivo iz nacionalnih baza podataka, u skladu s Direktivom (EU) 2024/1275. Tom se odredbom osigurava pravna jasnoća i izbjegava uvođenje novih obveza izvješćivanja.
24. Rok za dostavu T + 24 mjeseca zadržan je za najsloženije skupove podataka, među ostalim one koji se prikupljaju svakih deset godina, one u okviru domene „obitelji i kućanstva” i višegodišnje skupove podataka u kojima je jedinica lokalne samouprave⁶ određena kao teritorijalna razina.
25. Za određene godišnje i višegodišnje skupove podataka utvrđeno je prijelazno razdoblje do 2035. Za određene godišnje skupove podataka rok od 12 mjeseci primjenjivat će se do 2035., nakon čega će se rok skratiti na 10 mjeseci. Za višegodišnje skupove podataka rok će do 2035. i dalje biti 24 mjeseca, a nakon toga skratit će se na 18 mjeseci. Tim prijelaznim razdobljima osigurat će se postupna i izvediva provedba.
26. Za kvartalne podatke o imigrantima utvrđen je rok od 120 dana, a za godišnje podatke o ukupnom stanovništvu i za ključne događaje utvrđen je rok od 60 dana.

Datum primjene i prva referentna godina

27. Budući da će se ova Uredba donijeti kasnije nego što je prvotno predviđeno, kao datum početka primjene određen je 1. siječnja 2028. Stoga će 2027. biti prva referentna godina za prikupljanje podataka u skladu s Uredbom.

⁶ [Jedinice lokalne samouprave upotrebljavaju se za podjelu područja EU-a u svrhu pružanja statističkih podataka na lokalnoj razini. Riječ je o nižim upravnim odjelima u određenoj zemlji, koji su na razini nižoj od pokrajine, regije ili države.](#)

III. ZAKLJUČAK

28. Stajalište Vijeća u prvom čitanju u potpunosti odražava kompromis postignut u pregovorima između Europskog parlamenta i Vijeća uz pomoć Komisije.
 29. Ovaj kompromis potvrđen je pismom koje je predsjednica Odbora EMPL 6. lipnja 2025. uputila predsjedniku Odbora stalnih predstavnika. U tom pismu predsjednica Odbora EMPL navodi da će članovima Odbora, a zatim i plenarnom sazivu Parlamenta, preporučiti da prihvate stajalište Vijeća u prvom čitanju bez amandmana u drugom čitanju Parlamenta, podložno provjeri pravnika lingvista obiju institucija.
-